

I. megoldás. Tetszőleges $k \in \mathbf{N}$ esetén, ha k diadikus alakja

$$k = \overline{a_n a_{n-1} \dots a_0}_{\mathbb{Q}} = \sum_{s=0}^n a_s \cdot 2^s \quad (a_i = 0 \text{ vagy } 1; i = 0, \dots, n),$$

akkor legyen

$$y_k = \sum_{s=0}^n a_s \cdot 2^{-as},$$

ahol $a > 1$ a feladatban rögzített valós szám. Legyen most $i, j \in \mathbf{N}, i \neq j$, továbbá i és j kettes számrendszerbeli alakja

$$i = \overline{b_n b_{n-1} \dots b_0}_{\mathbb{Q}} \quad \text{és} \quad j = \overline{c_m c_{m-1} \dots c_0}_{\mathbb{Q}}.$$

Feltehető, hogy $i > j$, és ekkor $n \geq m$. Tegyük fel továbbá, hogy r az a természetes szám, amelyre i és j diadikus alakja az utolsó r db jegyben megegyezik, de $(r+1)$ -edik jegyében – hátulról olvasva – már különbözik:

$$r = \min\{s \mid b_s \neq c_s, \quad 1 \leq s \leq n\},$$

($m < s \leq n$ esetén legyen $c_s = 0$). Ekkor

$$(1) \quad |i - j| = i - j \geq 2^r,$$

és $a > 1$ miatt

$$\begin{aligned} |y_i - y_j| &= \left| \sum_{s=0}^n b_s \cdot 2^{-as} - \sum_{s=0}^m c_s \cdot 2^{-as} \right| = \left| \sum_{s=r}^n b_s \cdot 2^{-as} - \sum_{s=r}^m c_s \cdot 2^{-as} \right| \geq \\ &\geq 2^{-ar} - 2^{-a(r+1)} - 2^{-a(r+2)} - \dots - 2^{-an} > 2^{-ar} \left(1 - \sum_{s=1}^{\infty} 2^{-as} \right) = \\ &= 2^{-ar} \left(1 - 2^{-a} \frac{1}{1 - 2^{-a}} \right) = 2^{-ar} \left(1 - \frac{1}{2^a - 1} \right) = 2^{-ar} \cdot \frac{2^a - 2}{2^a - 1}. \end{aligned}$$

Ezt (1)-gyel egybevetve:

$$|y_i - y_j| \cdot |i - j|^a > 2^{-ar} \cdot \frac{2^a - 2}{2^a - 1} \cdot (2^r)^a = \frac{2^a - 2}{2^a - 1},$$

ami azt jelenti, hogy az

$$x_k = \frac{2^a - 1}{2^a - 2} y_k \quad (k = 0, 1, \dots)$$

sorozat $i, j \in \mathbf{N}; i \neq j$ esetén

$$|x_i - x_j| \cdot |i - j|^a > 1,$$

továbbá (y_k) korlátos volta miatt (x_k) is korlátos:

$$0 \leq x_k = \frac{2^a - 1}{2^a - 2} y_k < \frac{2^a - 1}{2^a - 2} \cdot \sum_{s=0}^{\infty} 2^{-as} = \frac{2^a}{2^a - 2}.$$

Ezzel a feladatot megoldottuk.

II. megoldás. Konstruksiót adunk az $a = 1$ esetre – ez nyilván megfelelő $a > 1$ esetére is.

Alapötletünk a következő: Tegyük fel, hogy γ olyan (irracionális) szám, amelynek minden $\frac{p}{q}$ ($p, q \in \mathbf{Z}; q > 0$) közelítő törtjére az eltérés

$$(2) \quad \left| \gamma - \frac{p}{q} \right| \geq \frac{1}{\alpha q^2},$$

ahol $\alpha > 0$ valamilyen rögzített konstans. Ekkor tekintjük az

$$x_k = \alpha \cdot \{\gamma k\} \quad (k = 0, 1, \dots)$$

sorozatot, ahol $\{t\} = t - [t]$ a t szám törtrészét jelöli. Világos, hogy (x_k) korlátos:

$$0 < x_k < \alpha,$$

továbbá $i, j \in \mathbf{N}; i \neq j$ esetén ($i > j$ feltehető)

$$\begin{aligned} |x_i - x_j| \cdot |i - j| &= \alpha \cdot |\{\gamma i\} - \{\gamma j\}| \cdot |i - j| = \\ &= \alpha \cdot |(\gamma i - \gamma j) - ([\gamma i] - [\gamma j])| \cdot |i - j|, \end{aligned}$$

ill. a $q = i - j (> 0)$, $p = [\gamma i] - [\gamma j]$ jelöléssel p és q egészek, tehát (2) szerint

$$|x_i - x_j| \cdot |i - j| = \alpha \cdot |q\gamma - p| \cdot q = \alpha q^2 \cdot \left| \gamma - \frac{p}{q} \right| \geq 1,$$

vagyis az (x_k) sorozat megfelelő.

Az is látszik, hogy az

$$x'_k = x_k - \frac{\alpha}{2} \quad (k = 0, 1, \dots) \text{ sorozatra} \quad |x'_k| < \frac{\alpha}{2}, \text{ továbbá}$$

$$|x'_i - x'_j| \cdot |i - j| = |x_i - x_j| \cdot |i - j| \geq 1,$$

tehát az x'_k sorozat is megfelelő.

Ezek szerint csak a (2)-t kielégítő γ -t és α -t kell találnunk, sőt minél kisebb az α , annál jobb a sorozatunk korlátja.

(2)-re talán $\gamma = \sqrt{2}$ és $\alpha = 3$ adja a legegyszerűbb példát:

$$(3) \quad \left| \sqrt{2} - \frac{p}{q} \right| > \frac{1}{3q^2}$$

mindig fennáll. Ha ugyanis lenne olyan $\frac{p}{q}$ közelítő tört, amelyre

$$(4) \quad \left| \sqrt{2} - \frac{p}{q} \right| \leq \frac{1}{3q^2},$$

akkor

$$\sqrt{2}q - \frac{1}{3q} \leq p \leq \sqrt{2}q + \frac{1}{3q},$$

azaz négyzetre emelés és rendezés után

$$-\frac{2\sqrt{2}}{3} + \left(\frac{1}{3q}\right)^2 \leq p^2 - 2q^2 \leq \frac{2\sqrt{2}}{3} + \left(\frac{1}{3q}\right)^2$$

lenne, amiből

$$|p^2 - 2q^2| \leq \frac{2\sqrt{2}}{3} + \left(\frac{1}{3q}\right)^2$$

következnék. (4) nyilván nem állhat fenn $q = 1$ esetén, ezért $q \geq 2$, tehát

$$|p^2 - 2q^2| \leq \frac{2\sqrt{2}}{3} + \left(\frac{1}{3 \cdot 2}\right)^2 = \frac{2\sqrt{2}}{3} + \frac{1}{12} < 1.$$

vagyis

$$p^2 - 2q^2 = 0,$$

hiszen $|p^2 - 2q^2|$ nemnegatív egész.

Mivel $\sqrt{2}$ irracionális, ezért $p^2 - 2q^2 = 0$ ellentmondást jelent, ami (3)-at igazolja.

Ezzel sikerült megadnunk olyan (x_k) sorozatot, amelyre

$$|x_k| < \frac{3}{2}, \quad \text{és} \quad |x_i - x_j| \cdot |i - j| \geq 1$$

teljesül, ha $i, j \in \mathbf{N}; \quad i \neq j$.